

ПОНЯТТЯ ЗІНУ ТА ЙОГО ФУНКЦІЇ

Етимологія слова «зін» найчастіше пояснюється як сленгове скорочення з англійського «magazine», що в перекладі – журнал, тобто дослівно міні-журнал. Також є й інше: зіни вперше почали використовувати фентезі-видання, відповідно скорочення fan(ta) zine з часом перейшло у просто «zine». Та найбільш відповідним терміном, що охоплює значення зіну, є fan-zine от англ. fan – прихильник і magazine – журнал; в західній культурі фен-зин – журнал, створений спеціально для прихильників [1]. Бо, по суті, сучасний зін створюється самими прихильниками, котрі прагнуть викласти інформацію з певної галузі. Наприклад, це може бути як видання загально про флористику, так окремо і про певний вид квітів.

Зін належить до самвидавної літератури. Самвидав – явище друкування та розповсюдження підпільних і позацензурних видань, яке виникло в умовах авторитарних і тоталітарних режимів. У другій половині ХХ ст. набув особливого поширення в СРСР і країнах Східної Європи [2]. Із 1991 переважна частина позацензурних видань перестала існувати, інша, згідно із Законом про пресу, пройшовши реєстрацію, перейшла в ранг легальної преси.

Зін має значення вільного формату. Так називають будь-яке малотиражне видання, часто аматорське. Це обумовлено тим, що зін може виготовити кожен, достатньо мати принтер та навчитися зшивати книжки (хоча і це не є обов'язковим). Отже, вільний формат сприяє тому, що навіть не видавець, людина, яка не має належної освіти, здатна створити видання. Це послугувало розвитку зінів як на міжнародному рівні, так і національному. Проте у цьому також є свої недоліки. Наприклад, те, що

нескінчений потік таких видань на книжковий ринок слугує не збагаченню, а, навпаки, збідненню видавничого ринку.

За словами журналістки Катерини Вишневої, основна ціль зін-культури полягає в малотиражності та незалежності видання [3].

Зіни поділяються на жанри: починаючи від трактату лівого політичного руху, інформації про підпільні молодіжні течії, завершуючи сучасними виданнями прози й поезії, фотопроектів, ілюстрацій, коміксів, різноманітних дизайнерських експериментів та колажів.

Функція зину полягає у тому, що сміливе поєднання усіх цих форм дає змогу показати суспільству свої роботи без цензури й максимально чітко донести їх до споживача.

Також зін-культуру можна розглядати як практику формування мікросоціальної ідентичності, що формується через коло спілкування, у якому виявляється індивідуальність. Досить традиційним для формування і виявлення ідентичності є приналежність до певної спільноти, субкультури. Наприклад, можна розглянути панк-зіни. Першим панк-зіном прийнято вважати «Punk Magazine», що виходив у Нью-Йорку і був присвячений першим панк-групам (1970 р.). У таких зінах розкривалося багато тем, що стосувалися різних суспільних проблем, музики, у тому числі дуже поширені були інтерв'ю з музикантами, статті-огляди нових треків і альбомів. Усе це вказувало на активність і критичне мислення, оскільки залучало читача до творчого процесу.

Слідом за панк-субкультурою багато інших спільнот також практикували створення зінів: футбольні фанати, феміністки, анархісти та ін.

Таким чином, виготовлення зінів є неієрархічним простором без суворо регламентованих правил. Вигляд зінів вказує на те, що у його автора відсутні професійні навички, але контекст і культура, у яких створено зін, підкреслюють важливість того, що зіни створюються і редагуються усіма учасниками процесу, а не тільки тити, хто має навички, знання і культуру, які вкрай важливі для професійного книговидавання [2].

Література

1. Тищенко Р. Сам пишеш-видаєш-розповсюджуєш-сидиш [Електронний ресурс] / Роман Тищенко // media lab. – 2017. – Режим доступу: <http://medialab.online/news/sam-py-shesh-vy-dayesh-rozpovsyudzhuyesh-sy-dy-sh-vse-shho-treba-znaty-pro-ukrayins-ky-j-samvy-dav/> (25.05.2019).
2. САМВИДАВ. Енциклопедія історії України bin/eiu/history.exe?&I21DBNH[Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBNH=EIU&P21DBN=EIU&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=uiu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=TRN=&S21COLORTERMS=0&S21STR=Samvydav(25.05.2019).
3. Теплякова А. Зин-культура как практика формирования микросоциальной идентичности [Електронний ресурс] / Алла Теплякова // Вестник Томского государственного университета. – № 32. – 2018. – Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/v/zin-kultura-kak-praktika-formirovaniya-mikrosotsialnoy-identichnosti>